

Forslag til Inatsisartut beslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at anmode den danske regering om at iværksætte en udredning af de danske sundhedsmyndigheders svangerskabsforebyggelsespraksis i Grønland i årene omkring midten af 1960'erne til midten af 1970'erne.

(Medlemmer af Inatsisartut, Naleraq)

Svarnotat

(Formanden for Naalakkersuisut)

1. behandling

Naalakkersuisut takker Naleraq for at sætte dette vigtige emne på dagsordenen med nærværende forslag.

Jeg skal understrege at Naalakkersuisut på ingen måde kan acceptere disse overgreb som kvinderne har været udsat for. Det er både forkasteligt og underminerer alle de værdier vi er sat til at værne om i vores samfund. Og vi kritiserer disse handlinger på det kraftigste.

Inden jeg går videre, vil jeg benytte lejligheden til, at rose de kvinder, der deler deres historier – i er stærke og i skal vide at i har fuld støtte fra Naalakkersuisut. Og ikke mindst, at alle de kvinder, der er ramt af disse beslutninger, skal vide at Naalakkersuisut på vegne af jer og befolkningen, politisk vil sikre afdækningen og følge sagen til dørs.

Naalakkersuisut er enig med forslagsstiller i synspunkterne, der fremkommer af begrundelsen for forslaget og medgiver, at det på ingen måde kan accepteres, at mindreårige har fået opsat en spiral uden samtykke.

Sundhedsområdet blev hjemtaget 1. januar 1992 og var indtil da et dansk ansvarsområde. Det er derfor sparsomt, hvad vi på nuværende tidspunkt ved om den såkaldte spiralkampagne.

Når vi tager et tilbageblik på de udgivelser, vi har kunne finde om den såkaldte spiralkampagne, kan vi i Landslægeembedets årsberetning for 1968 læse en kort præsentation af projektet. Her fremgår det, at der 1967 blev lavet undersøgelser over anvendeligheden af Lippes Loop i enkelte grønlandske distrikter. De betænkeligheder, man havde overfor anvendelsen af spiralen her i landet, skyldes især frygten for, at der med den kendte store hyppighed af gonorre, og især i de aldersgrupper, hvor også spiralen formodes at blive særlig hyppigt anvendt, skulle optræde særligt alvorlige bivirkninger i form af salpingiter (betændelse i æggeledeerne). De undersøgelser, der blev lavet, bestyrkede dog ikke denne frygt, og den danske Sundhedsstyrelse gav derfor tilladelse til at tilbyde spiral til kvinder i Grønland. Det var dog en forudsætning, at alle oplagte spiraler skulle registreres

nøje, og at der skulle skelnes mellem kvinder, som tidligere har født, og kvinder, som ikke har født, idet sidstnævnte kunne have særlige problemer i form af bivirkninger og spontane udstødelse af spiralen.

Herefter viser opgørelser, at udbredelsen af spiralen går meget hurtigt. Ved udgangen af året 1970 havde i alt 3.800 kvinder fået opsat spiral¹.

I forbindelse med udrulningen af projektet blev der flere gange lavet tilpasningen af de lovgivningsmæssige rammer for brugen af spiraler i sundhedsvæsenet. Et tilbageblik i lovgivningen viser, at aldersgrænsen for tilbuddet og kravene om forældresamtykke blev ændret flere gange. Til at starte med var der ikke lovhemmel til at opsætte spiral på piger under 18 år. I 1973 blev reguleringen på området ændret, således at aldersgrænsen blev nedsat til 15. Samtidigt blev kravet om samtykke fra forældrene fjernet. I 1975 ændres reguleringen igen, så der ikke længere fremgik en egentlig aldersgrænse.

Vi kan allerede nu se, at de forkastelige ting, vi nu drøfter er forfærdelige og grusomme.

*Dog er der også meget, vi endnu ikke ved om projektet, herunder spørgsmålet om tvang, indkaldelser af hele skoleklasser, overholdelse af samtykke m.v. Vi ved heller ikke til fulde, hvilke konsekvenser projektet har haft for de involverede kvinder, de helt unge piger, de involverede familier og for samfundet som helhed. Det kan vi kun gisne om på nuværende tidspunkt. Derfor er forslagsstillernes krav om udredning kun på sin plads. Naalakkersuisut ser meget alvorligt på sagen og har allerede taget kontakt til de danske myndigheder og regeringen med henblik på en undersøgelse.

Naalakkersuisut kan kun tilslutte sig forslaget, men vil komme med et ændringsforslag således undersøgelsen udvides til at omfatte alle svangerskabsforebyggende initiativer frem til overtagelsen af Sundhedsvæsenet i 1992.

Naalakkersuisut vil derfor stille følgende ændringsforslag:

Forslag til Inatsisartut beslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at anmode den danske regering om at iværksætte en uvildig udredning af de danske sundhedsmyndigheders svangerskabsforebyggelsespraksis i Grønland i årene omkring midten af 1960'erne til udgangen af 1991.

1

Årsberetningen om Grønland i 1971-72, Ministeriet for Grønland 1973